

vzorni, tako da je zapisnik o jami Mačkovec celo v republiškem merilu postavljen za vzgled. To je obdobje, ko se je začela uveljavljati nova tehnika raziskovanja jam. Nabavili smo precej opreme za vrhno tehniko, izkušeni ljubljanski jamar Tomaž Planina pa nas je naučil, kako se jo uporablja. Prvi raziskovalni koraki z novo tehniko so bili zanimivi in spodbudni, do prave veljave pa je prišla šele s prihodom novega rodu jamarjev v naš klub.

Andrej Hudoklin: Topliško obdobje med leti 1982 do 1987

V jamarskem klubu so nekako po letu 1982, ko smo ob 20-letnici kluba prevzeli tudi organizacijo 12. zbora Jamarske zveze Slovenije, društvene aktivnosti občutno zaživele. K temu so pripomogla prizadevanja starejših članov, kot so Lojze Medle, Jože Cvitkovič, Milan Eržen in Nikola Padevski. V klub je prišla sodobna plezalna oprema, nad vse pomemben pa je bil klubski kombi, za katerega se je še posebej potrudil takratni predsednik Lojze. Na srečo sem prav v tem času poiskal stik s klubom. Aktivnost ni bila ravno na zavidljivi ravni. Občasno sem se pridružil akcijam v manj zahtevne objekte v družbi z Robertom Bučarjem,

Topliška udarna ekipa: Zdravko, Ivan in Andrej - Iztok pa za fotoaparatom, ob raziskavi Jame nad Dolgim vodnjakom, Kočevski rog, 1984

Matjažem Matkom, Robijem Oberčem, Rudijem Mussizo in s Tonetom Tramtetom. Pogrešal sem tisto pravo raziskovalno napetost in timsko delo, ki sem ga spoznal ob učnih akcijah s člani DZRLJ. Na raziskovalne akcije sem zato najprej pritegnil svojega dobrega prijatelja Iztoka Viliča, kmalu pa se nama je pridružil še Zdravko Bučar.

Tako nekako se je začelo topliško obdobje, kateremu ton smo dajali jamarji iz Dolenjskih Toplic. Hitro smo spoznali vse skrivnosti jamarske tehnike, opremljanja in dokumentiranja jam. Že leta 1982 smo poleti organizirali prvi intenzivni jamarski tečaj na Kunču sredi Kočevskega roga, kjer smo ob odkrivanju novih jam vzgajali tudi podmladek. Ob koncu poletja sva se z Zdravkom pridružila Iztoku na potepu z avtobusom in jamarsko opremo po jamah vzhodne Bosne. V porečju Korane smo raziskali več vodoravnih jam, po spletu okoliščin pa nas je pot pripeljala tudi na Grmeč, do globoke vhodne vertikalne brezna Jojkinovac.

Raziskovalni uspehi, številne novoodkrite jame in brezna so se vrstila. Leta 1983 se je aktivnost s prihodom Marka Pršine, Ivana Lukšiča in Bogdana Kladnika še povečala. Kot predsedniku kluba mi ni bilo težko koordinirati dela ekipe zagnanih sodelavcev in prijateljev;

Po akciji v Pihalniku leta 1983: Marko Pršina, Andrej Hudoklin ter Zdravko in Robert Bučar.

Foto: Andrej Hudoklin

Iztok je prednjačil kot izvrsten in neumoren tehnični plezalec, Zdravko je obvladoval jamarsko tehniko, reševanje in kombi, Marko se je začel navduševati nad jamarsko fotografijo, Ivan je bil odličen sodelavec v različnih vlogah, tu pa so bili še številni zagnani "sopotniki", kot Aleš Pršina, Robert Bučar in Robert Kenda, ter mladi jamarji iz krožka na Osnovni šoli Dolenjske Toplice, ki smo ga vodili kar nekaj let.

Intenzivni jamarski tabori na Kočevskem rogu so postali stalnica aktivnosti, saj nam je uspelo na prijetna poletna druženja pritegnili številne znance, prijatelje in dekleta, ob tem pa na novo raziskati preko 80 novih jam. Pri pisanju zapisnikov in risanju jam sva se najbolj trudila z Zdravkom, v veliko pomoč pa nam je bil tudi vodja katastra Borivoj Ladišič. Vsako leto smo se vračali tudi v Bosno, predvsem na Grmeč, kjer smo se kalili v globinah najglobljega bosanskega brezna Jojkinovc in v drugih zahtevnih objektih. Delo je imelo podoben ritem aktivnosti celotno topliško obdobje, saj smo takrat kot študentje in dijaki imeli neskončno časa.

Po mojem odhodu v vojsko leta 1985 je ekipa uigrano delala naprej, nekoliko več dela je

tako padlo na ramena Marka in Zdravka. Raziskovalni ekipi se je pridružil Trebanjec Tomaž Bukovec. Tega leta smo dobili tudi prve izkušnje v visokogorskih brezni Tolminskega Migovca, leta 1987 pa smo poskusili najti nov raziskovalni poligon na planini Maglič v Bosni, a pri tem nismo bili uspešni.

Tisto pravo topliško obdobje, ki ga na nek način označuje prevladujoča topliška raziskovalna ekipa, je trajalo nekako do leta 1987. Po tem nam je uspelo postopno v klub pritegniti nove člane, predvsem iz Gabrja, ki so popestrili delo in premaknili težišče raziskovalne aktivnosti tudi na druge konce dolenjskega krasa; poznalo

Prijatelji na taboru na Cinku.

pa se je, da je z zaključkom študentske svobode ostajalo tudi vse manj časa za jame.

Lahko rečem, da je v topliškem obdobju jamarski klub prerasel iz skromne povprečnosti v eno najbolj delavnih sredin Jamarske zveze Slovenije. To smo vedno znova potrjevali s številnimi prispevki v kataster JZS, s tehnično opremljenostjo in usposobljeno reševalno skupino.

Vesel sem, da so vsi najbolj udarni jamarski tovariši še vedno aktivni člani naše jamarske družine, predvsem pa, da je prijateljstvo, ki je bilo skovano na akcijah še vedno živo.

Tomaž Bukovec: Od prusika do svedrovcev

Začetki mojih jamarskih raziskovanj so bili v posledica radovednosti in želje po plezanju. Ker so bili hribi daleč, sem se pač podal v jame. Stena je pač stena. Z alpinistom Stanetom Hrovatom sva tako začela z alpinistično opremo raziskovati nekatere jame v okolici Dobrniča. Že leta 1984 sva raziskala 45 metrov globoko Svetokriško brezno (kasneje sva ga tudi registrirala) in se spustila tudi na dno najgloblje jame v občini Trebnje, to je Velike Vratnice. In to z alpinistično tehniko, kar je pomenilo spust v 70 metrov globoko jamo po alpinistični vrvi s klasičnim Duelferjevimi sedežem (beri vrv skozi mednožje in preko ramena) z dodatnim varovanjem s prusikovim vozlom, vzpon pa je potekal s pomočjo dveh stopnih zank in prusikovih vozlov. Vrv se je ob dviganju na dnu gugala več kot meter in pol, o drgnjenju ob steno niti ne razmišljam, saj sva vrv privezala na vrhu in jo vrgla v brezno. Brez enega vmesnega pritrdišča. Danes lahko temu rečemo poizkus alpinističnega samomora v jami, kar pa nama na vso srečo ni uspelo. Pravočasno sva ugotovila, da je to početje nevarno in se povezala z novomeškimi jamarji, ki so nama pomagali z opremo in predvsem z znanjem. Pomoč bolj izkušenih sva poiskala tudi zato, ker sva po nakupu 100 metrov vrvi slovenskega proizvajalca ugotovila, da ta ni primerna za nič drugega kot le za sušenje perila.

V bistvu sem podpisani Tomaž Bukovec aktivno nadaljeval jamarsko raziskovanje. Najprej s člani kluba na Kočevskem rogu, kjer smo leta 1985 v sklopu intenzivnega tečaja odkrili nadaljevanje na dnu brezna Cinkov križ, ga prebili in poglobili s 103 metrov na 185 metrov.

V jamarstvu sem iskal nove izzive in se leta 1986 pridružil jamarjem JK Kranj v Breznu na Leški planini in tudi na raziskovalnem taboru na Kaninu. Novomeški jamarji smo do tedaj uporabljali za izdelavo pritrdišč zanke in

Tomažev prihod v tabor na Cinku, 1987.

Foto: Marko Pršina